

Center for Miljø, Plan & Teknik 2019

Politik

Administration af vandløb

Forord

Administrationen af kommunens vandløb skal sikre, at vandløbene kan aflede vand fra land og by. Samtidig skal vandløbene være et godt levested for fisk, dyr og planter. Kommunen ønsker at understøtte udviklingen i det lokale landbrugserhverv og samtidig skabe bedre rammer for lystfiskerturismen gennem tiltag, der kan øge fiskebestandene.

Politik for administration af vandløb

Vi overholder vandløbslovens¹ hovedformål ved at sikre, at vandløbene kan benyttes til afledning af vand, samtidig tages der de nødvendige hensyn til de miljømæssige forhold i vandløbet. Vedligeholdelsen af de offentlige vandløb udføres i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ.

Politikken omhandler følgende emner:

- Regulativrevision og omklassificering
- Regulativkontrol og oprensning
- Grødeskæring
- Vandløbsrestaurering og klimatilpasning
- Omlægning af rørlagte vandløb
- Inddragelse og digitale løsninger
- Robusthedsanalyser

Regulativrevision og omklassificering

Vores vandløbsregulativer revideres således, at vedligeholdelsen er opdateret i forhold til den nyeste viden og data for de enkelte vandløb. Regulativerne skal varetage både afvandingsmæssige og miljømæssige interesser. Vi har pt. i alt 66 offentlige vandløb (250 km), hvor der som udgangspunkt skal vedtages nye regulativer. Heraf skal det dog undersøges om ca. 24 vandløb (34 km) kan nedklassificeres. Herudover skal det undersøges om 9 private målsatte vandløb (21 km) kan opklassificeres.

Det betyder, at:

- Målet er, at vedtage 6-10 nye regulativer om året.
- Målet er, at omklassificering afklares endeligt for 5 vandløb om året.

Regulativkontrol og oprensning

Vandløbene kontrolleres og oprenses, så vandløbene har den skikkelse eller afvandingssevne, der er beskrevet i regulativet. I de fleste af de gældende regulativer er det vedtaget, at der skal opmåles hvert år. Ud fra en ressourcemæssig vurdering kontrolleres de vandløb, hvor der erfaringsmæssigt oftest er størst problemer med aflejringer, først.

¹ Bekendtgørelse af lov om vandløb, LBK nr. 127 af 26/01/2017

Det betyder, at:

- Ikke alle vandløb kontrolleres hvert år.
- Vandløb med dårligt fald og mange aflejringer kontrolleres ofte.
- Vandløb med godt fald og få aflejringer kontrolleres sjældnere.
- Oprensning foretages altid på baggrund af en gyldig kontrol.
- Oprensning foretages så skånsomt som muligt, og kun indenfor den fastsatte termin.
- Der oprenses kun aflejringer – sten og grus fjernes som udgangspunkt ikke.

Grødeskæring

Grødeskæringen udføres med det formål at sikre vandføringen i vandløbene om sommeren. Grødeskæringen udføres altid ud fra det gældende regulativ. Grødeskæringen skal, så vidt det er muligt indenfor regulativets rammer, tilgodese miljøet i vandløbet.

Det betyder, at:

- Vi tilstræber at bevare de ægte vandplanter, da de har minimal indvirkning på vandføringen og er gode levesteder for fisk og smådyr.
- I stedet for de bløde vandplanter prioriteres skæring af stivstænglet vegetation som tagrør, pindsvineknop, dunhammer, brændenælder og lodden dueurt, da de har størst indvirkning på vandføringen ved større afstrømninger.
- Vi fremmer udviklingen af vandløbenes naturlige slyngede forløb og selvrensende evne ved, så vidt muligt, at slå grøden i den naturlige strømmende.
- Vi benytter gerne plantning og bevarelse af eksisterende træer som et aktiv ift. at begrænse grødevæksten og skabe måløfyldelse, hvor træerne ikke har negativ indvirkning på afvandingen.
- I vandløb, hvor der skal skæres en strømmende over 50 cm anvendes som udgangspunkt mejekurv. For øvrige vandløb anvendes håndredskaber medmindre vandstanden er høj, bunden er blød, vandløbet er dybtliggende eller grøden er meget kraftig. I målsatte eller restaurerede vandløb skæres som udgangspunkt med håndredskaber.

Vandløbsrestaurering og klimatilpasning

Vi arbejder med at forbedre de miljømæssige forhold i vandløbene. Målet er at opnå god økologisk tilstand for både fisk, planter og smådyr.

Det betyder, at:

- Vi gennemfører restaureringsindsatser, som er udpeget i statens vandområdeplaner.
- Vi gennemfører egne projekter, som skal gavne de miljømæssige forhold i vandløbene under hensyntagen til afvandingen af de omkringliggende arealer. Restaureringsprojekter som vil forbedre gyde- og opvækstforhold for ørred prioriteres, samt vandløbsprojekter, hvor der kan opnås en synergieffekt i forhold til nærliggende naturområder og klimatilpasning.

- Projekter i vandløb, som er målsat i vandområdeplanerne, har højest prioritet.
- Vi forsøger at finde løsninger, der kan begrænse sandtransport fra veje, dræn, brinker og lign. Hvor det er muligt skal sandet standses direkte ved kilden.

Omlægning af offentlige rørlagte vandløb

De offentlige rørlagte vandløb er som hovedregel anlagt i 1950'erne eller tidligere. Vi har pt. ca. 50 km offentlige rørlagte vandløb i kommunen. Mange af dem er nedslidte og der må påregnes en del omlægninger af særligt dårlige strækninger i løbet af de kommende år. Udgifter til omlægning skal betales af de grundejere, der har gavn og nytte af ledningen. Sager omkring omlægning af rørlagte offentlige vandløb er omkostningstunge både for kommunen og de berørte lodsejere.

Det betyder, at:

- Vi iværksætter udelukkende de nødvendige omlægninger, i det omfang behovet viser sig i forbindelse med den almindelige vandløbsvedligeholdelse.
- Vi medvirker gerne til at genåbne rørlagte strækninger, hvor de berørte lodsejere er interesserede.

Inddragelse og digitale løsninger

Samarbejdet med lodsejere og interessegrupper er vigtigt, hvis vi skal finde frem til de bedste løsninger.

Det betyder, at:

- Vandsynsrådet inddrages i forvaltningens arbejde. Herunder udviklingen af vandløbsvedligeholdelsen, vandløbsregulativer og planlægningen af kommende vandløbsprojekter.
- Vi sikrer den direkte kontakt til lodsejerne ved vandløbene ved at deltage i konkrete tilsyn efter ønske fra lodsejerne.
- De berørte lodsejere inddrages i udarbejdelsen af nye regulativer.
- Vi investerer i ny teknologi, f.eks. målestationer, grødeskæringsudstyr eller lign, når det kan øge kvaliteten i driften, skabe et større vidensgrundlag eller øge servicen overfor borgerne.
- Vi følger udviklingen i miljøtilstanden i vandløbene ved løbende at opdatere det eksisterende datagrundlag for smådyrsfauna, fisk og vandløbsplanter.

Robusthedsanalyser

I forbindelse med tilladelser til udledning af overfladevand til vandløb, skal der foretages en konkret vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet. Nye udledninger må ikke medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Udledningen må desuden ikke være til hinder for, at den miljømæssige miljø-sætning for vandløbet kan opnås.

Det betyder, at:

- Der udarbejdes robusthedsanalyser for vandløb, hvor der er kendte hydrauliske problemer og vandløb hvor der forventes byudvikling i oplandet.
- Krav til neddrosling af nye udledninger fastsættes i overensstemmelse med robusthedsanalyserne.
- For vandløb hvor der ikke foretages robusthedsanalyser, vurderes behovet for neddrosling ud fra nyeste tilgængelige afstrømningsdata.

Ordforklaring

Grødeskæring

Grødeskæringen har primært til formål at sikre vandløbenes vandføringsevne om sommeren. Ved grønnskæring skæres planterne i vandløbet ned.

Regulativkontrol

I de offentlige vandløb kontrolleres, om regulativets krav til skikkelsen eller vandføringsevnen er overholdt. Kontrollen udføres normalt med GPS eller via en vandføringsmåling.

Målsatte vandløb

De vandløb, som er målsat i Statens Vandområdeplaner.

Offentlige vandløb

Et vandløb er offentligt hvis vandløbsmyndigheden (Slagelse Kommune) aktivt har truffet beslutning om at optage det som offentligt. I de offentlige vandløb er det kommunen, der udfører vedligeholdelsen. Kommunen ejer ikke de offentlige vandløb.

Omklassificering

Vandløbene inddeles i to klasser: offentlige og private. Klassifikationen er udelukkende et udtryk for hvem, der udfører vedligeholdelsen af vandløbene. Hvis et vandløb *nedklassificeres*, går det fra at være offentligt til at være privat. Ved nedklassificering overgår ansvaret for vedligeholdelsen fra kommunen til lodsejerne. Hvis et vandløb *opklassificeres* går det fra at være privat til at være offentligt. Ved opklassificering overgår ansvaret for vedligeholdelsen fra lodsejerne til kommunen. Den omklassificering som omtales i denne politik omhandler ikke spildevandsledninger som ejes af forsyningsselskabet. Spildevandsledninger kan ændre status via en spildevandsplan.

Omlægning af rørlagte vandløb

Kommunens vedligeholdelse af de offentlige rørlagte vandløb omfatter kun spuling, rodsækning og udskiftning af enkelte rør. Hvis rørledningen er udtjent og skal helt eller delvist udskiftes, er det ikke længere omfattet af den vedligeholdelse, som kommunen udfører. I forbindelse med en omlægning udarbejdes et projekt og en partsfordeling til udskiftning af ledningen. Udgifterne til udarbejdelse og gennemførelse af projektet pålægges partshaverene efter nytteprincippet. Kommunens afgørelser om omlægningen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Partsfordelingen kan indbringes for Taksationskommissionen.

Oprensning

Oprensningen har til formål at sikre vandløbets skikkelse. Ved oprensning fjernes aflejringer af sand og mudder. Oprensning foretages typisk i efteråret.

Private vandløb

De private vandløb og dræn vedligeholdes af lodsejerne.

Regulativ

For alle de offentlige vandløb er der udarbejdet et vandløbsregulativ. Regulativet beskriver hvordan, hvornår og i hvilket omfang vedligeholdelsen af vandløbet skal udføres.

Restaurerede vandløb

Vandløb hvor de fysiske forhold for fisk, smådyr og planter er forbedret, f.eks. via udlægning af sten og grus.

Robusthedsanalyser

Når der meddeles tilladelse til udledning af overfladevand, skal der foretages en konkret vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet. En robusthedsanalyse er et redskab til at foretage denne vurdering. Med en robusthedsanalyse opsættes en model for hele vandløbets opland. Analysen skal sikre, at nye udledninger ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland, samt at udledningen ikke er til hinder for, at den miljømæssige miljøsætning for vandløbet kan opnås.

Skikkelse

Et vandløbsprofil og dermed evnen til at aflede vandet, kan beskrives ved en skikkelse. Skikkelsen angives typisk som en bundbredde, et anlæg og en bundkote.

Vedligeholdelse

Vedligeholdelsen af vandløbet har til formål at sikre den skikkelse eller afvandingsevne, der er beskrevet i regulativet. Vedligeholdelsen består typisk af hhv. grødeskæring og oprensning.